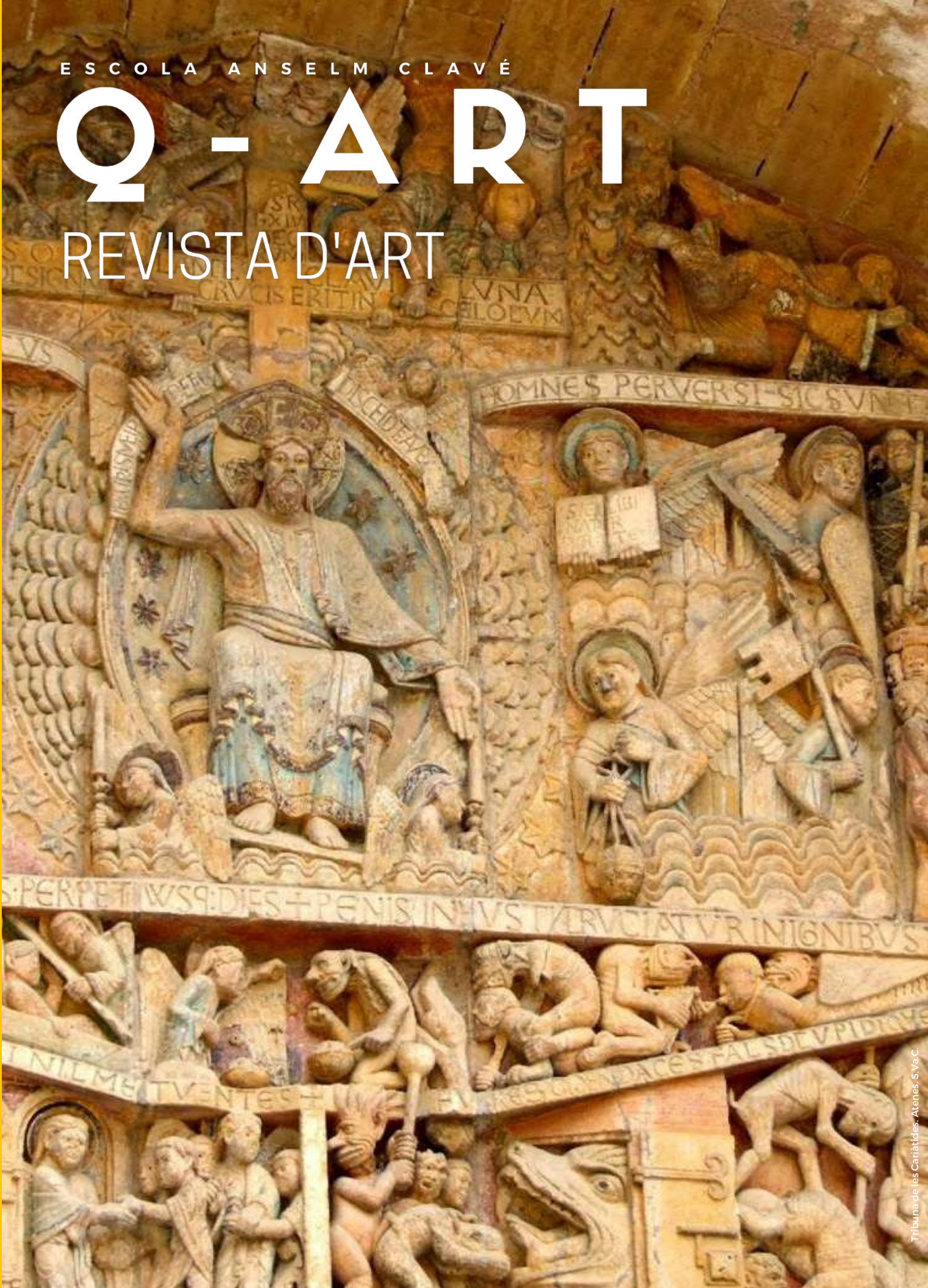


Q - A R T

REVISTA D'ART



Q-ART

03 Pròleg

04 ESCULTURA ROMÀNICA

05 Portalada de Sant Isidor de Lleó

07 Façana de les Plateries

08 Portalada de Santa Maria de Ripoll

10 Portalada de Saint-Pierre de Moissac

12 Pòrtic del Mestre Fruchel

15 Timpà de Santa Fe de Conques

16 Pòrtic de la Glòria

18 Portalada de Sant Esteve del Rei Catòlic

20 Portalada de Santa María la Real de Sangüesa

22 Portalada de Santo Domingo de Soria

24 PINTURA ROMÀNICA

25 Absis de sant Climent de Taüll

27 Frontal de Durro

29 Frontal d'altar d'Esquiús

31 Frontal de la Seu d'Urgell

PRÒLEG

Un cop més us fem arribar un nou número de la revista Q-Art, realitzada per l'alumnat d'història de l'art de 4t d'ESO, en aquesta ocasió centrada en l'art romànic, un estil que va tenir lloc entre els segles XI i la meitat del segle XII en els regnes feudals de l'occident europeu. La importància d'aquest estil resideix en què per primera vegada des de la caiguda de l'Imperi Romà, el territori europeu va quedar unificat per un mateix estil artístic.

L'art del romànic va ser predominantment rural. L'Església era el principal client dels artesans, als quals encarregava la construcció i decoració de petites esglésies en les nombroses viles i pobles de l'època. D'aquesta manera, la religiositat és la característica més important del romànic.

L'objectiu principal de les obres d'art era provocar un apropament dels fidels cap a Déu. Per això, una altra característica fonamental de l'art romànic és l'ús de símbols: tot transmetia un missatge passat pel tamís del cristianisme, des de les formes dels edificis, fins als materials utilitzats o els motius de decoració.

En arquitectura, la influència de la religió es va notar en els tipus d'edificis, perquè els més representatius van ser les esglésies, les catedrals i els monestirs. A les zones rurals també van edificar-se nombrosos monestirs i castells, generalment emmurallats, en els quals vivien i governaven els senyors feudals dels regnes d'occident.

L'escultura i la pintura van ser un complement decoratiu de les construccions arquitectòniques i van adaptar-se al marc en el qual estaven inserides (capitells, timpans, absis, etc.) i la religiositat va estar present en la recerca del sentit espiritual de les coses. El que interessava de debò a l'artista romànic era representar l'essència interior, no la bellesa.



A photograph of a Romanesque stone relief sculpture. The central figure is a woman with a golden, curly crown and a serene expression, wearing a white and red striped garment. To her left is a man with a long grey beard and a white robe. To her right is another man with a long grey beard and a golden crown. The background features intricate carvings of figures and foliage. A yellow diagonal band is overlaid on the bottom half of the image.

ESCULTURA ROMÂNICA

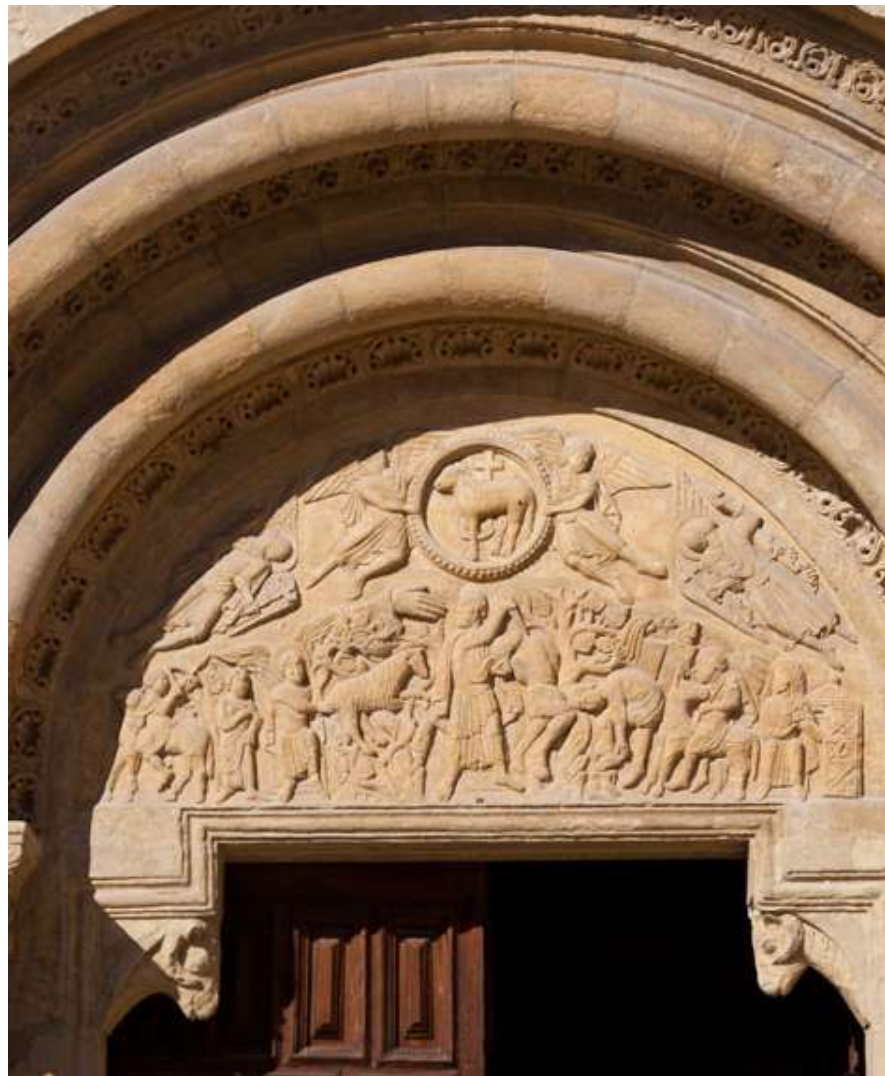
PORTALADA DE SANT ISIDOR DE LLEÓ

S. XI i XII

La basílica de San isidor és un temple cristià ubicat a la ciutat de Lleó, a Espanya. És un dels conjunts arquitectònics d'estil romànic més destacats del país, per la seva història, la seva arquitectura, l'escultura i pels pocs objectes romànics que s'han pogut conservar. Presenta la particularitat de tenir un Panteó Reial ubicat als peus de l'església, amb pintura mural romànica i capitells originals, cosa que fa que sigui peça única del món romànic de l'època. El conjunt va ser construït i engrandit durant els segles XI i XII

Un dels elements més destacats de la basílica és la portalada. La portada està formada per dues arquivoltes de mig punt amb motlures de baquetons. Una tercera rosca dovellada exterior descansa en brancals, mentre que la rosca que fa de guardapols.

Els capitells de les quatre columnes representen motius fantàstics. Normalment, totes les portalades del romànic presenten la mateixa distribució i són molt semblants. Aquesta part està esculpida en marbre de color blanc. Una de les parts principals de la portalada és el timpà el qual està fet en un sol nivell, el timpà és l'espai delimitat entre una llinda i les arquivoltes que habitualment està situat a la part alta de la portalada el qual conté diverses escenes.



PORTALADA DE SANT ISIDOR DE LLEÓ

El timpà realitzat en marbre blanc presenta al centre una imatge de l'Agnus Dei o Xai místic a l'interior d'una mandorla sostinguda per dos àngels. Altres dos àngels flanquegen els primers portant els instruments de la passió de Crist.

A la dreta es pot veure a Sara a la porta de la botiga i els dos servents que va prendre Abraham com a companyia, un servent muntat al seu cavall i un altre que es descalça respectuosament perquè trepitjarà un lloc sagrat. Isaac està també descalç i es poden veure les seves sandàlies a terra. Ambdós costats altres dos àngels portadors dels símbols de la passió de Crist.

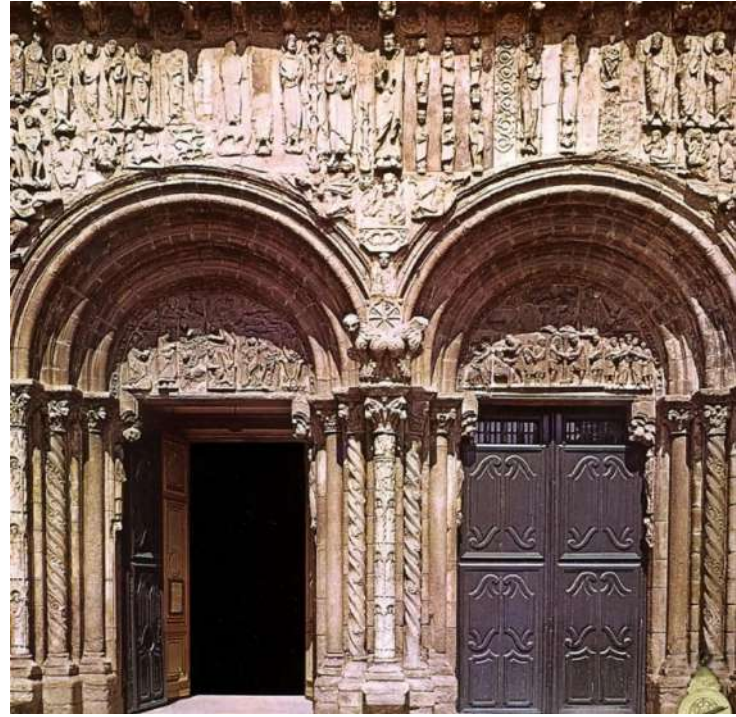


FAÇANA DE LES PLATERIES

S. XII

Aquesta façana es va construir entre 1103 i 1117 i conté, a més dels relleus romànics originals, altres procedents d'una porta que mai es va arribar a edificar i de la façana del Paradís. La façana de les Argenteries va sofrir un incendi en 1117 durant un atac dels burgesos contra Diego Gelmírez i un altre a mitjan segle XV. En 1884 Antonio López Ferreiro va col·locar en aquesta portada una sèrie d'estatuetes que procedien del cor del Mestre Mateo.

És aquesta la més antiga de les façanes que podem veure avui dia, i també l'única d'estil romànic, si bé presenta retocs, afegits i transformacions sobre l'original.



La seva construcció es deu a l'impuls que cap a l'any 1100 Gelmírez, primer arquebisbe de Santiago, imprimeix a la catedral. Si ens abstraiem dels afegits del tancament del claustre a la seva dreta i de la torre del rellotge a la seva esquerra, el seu aspecte és similar al que presenta la desapareguda Porta Francigena o del Paradís, que s'obre en el costat nord. Evidència en l'exterior l'estructura interna de tres naus, amb la doble porta marcant la nau central i les finestres il·luminant les laterals. En els extrems, veiem dues torretes l'accés engegat de les quals encara es pot entreveure en les tribunes de l'interior de la catedral, i que remataven el conjunt.

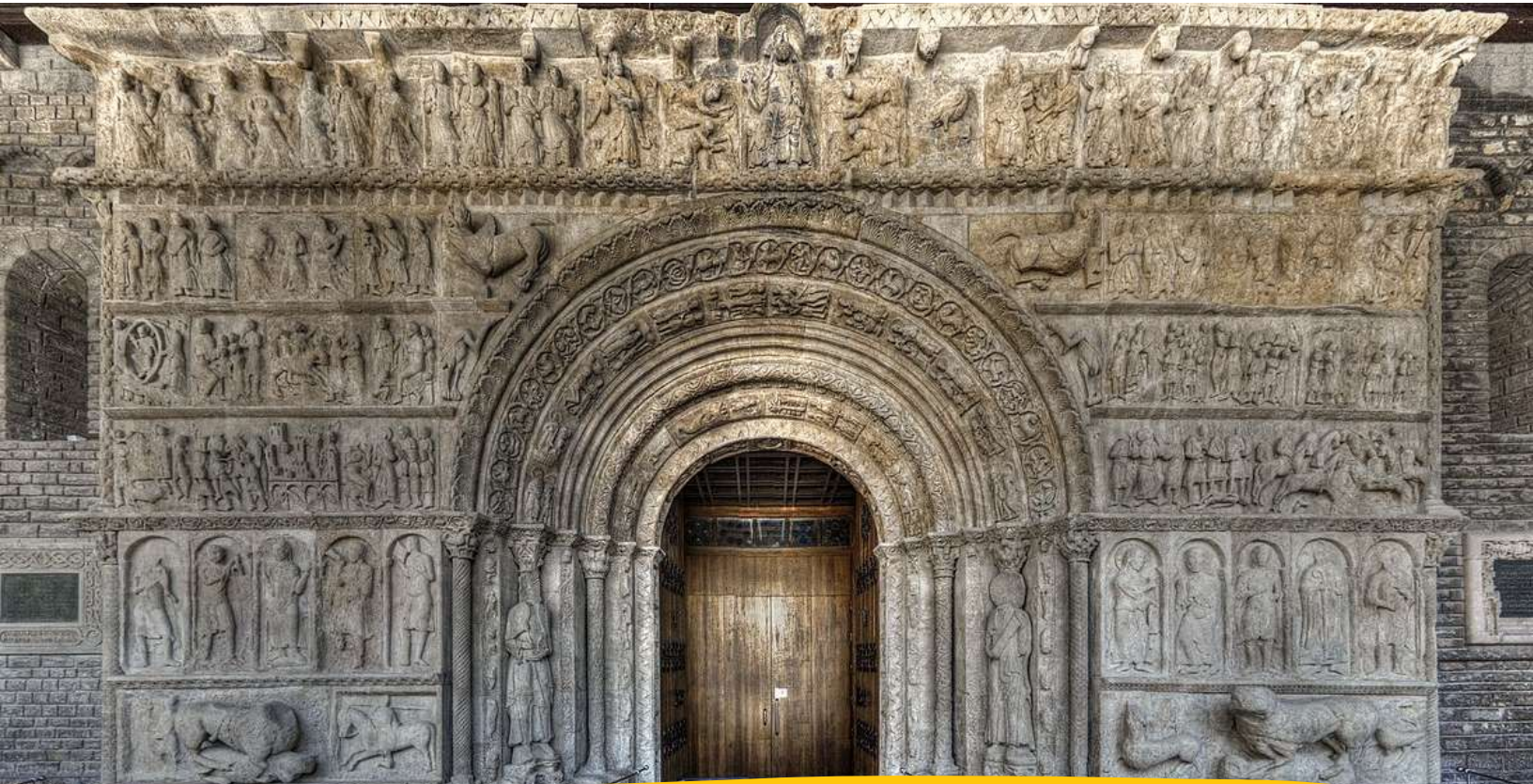
Es tracta d'una portada d'extraordinari valor artístic, atès que de les tres originals amb les quals va comptar el temple -el Obradoiro, Azabacherías i Argenteries-, és l'única que no ha tingut grans alteracions, si bé ha sofert algunes mutilacions i incorporacions d'elements procedents, en general, de la desapareguda portada nord i també de la desapareguda Porta de la Transfiguració que es trobava en la façana occidental abans de la seva substitució pel Pòrtic de la Glòria del Taller del Mestre Mateo

PORTALADA DE SANTA MARIA DE RIPOLL

S. XII

La portalada Santa Maria de Ripoll es troba a la porta principal de l'anterior monestir de Santa Maria de Ripoll cap a mitjan segle XII. El fundador d'aquesta església va ser el comte Guifré el Pelós sota la direcció de l'abat Oliba

La portalada s'organitza en dos cossos horitzontals emmarcats als extrems per dues columnes superposades. El punt inicial és la clau central de l'intradós de l'arc inferior, amb el bust de Crist. A banda i banda es troben quatre escenes que formen el cicle de Caïn i Abel. La segona arquivolta presenta deu episodis de la vida dels profetes Jonàs i Daniel inspirades en l'Antic Testament. La cinquena arquivolta està dedicada a sant Pere i sant Pau. Als muntants de la porta hi ha diferents relleus dels mesos de l'any: gener (l'lenyataire fent un feix per la llar), febrer (home i dona elaboren formatges), març (el pagès conrea la terra sota els arbres que broten), abril (pastura del ramat), maig (collita de la fruita), juny (la sega del blat), juliol (el pagès porta la garba a l'era), agost (homes encerclen el cup per a la verema), setembre (la verema), octubre (la poda dels ceps i els porcs menjant), novembre (la matança del porc) i desembre (esposos al voltant de la llar de foc).



PORTALADA SANTA MARIA DE RIPOLL

En el registre inferior destaquen les figures de dos grans quadrúpedes que lluiten contra éssers que els flanquegen. El registre superior de les dues parts està organitzat en cinc arcs que aixopluguen personatges: a la dreta, Yavhé que lliura les taules de la Llei a Moisès i, darrere seu, tres personatges, un guerrer, un eclesiàstic que llueix els atributs episcopals i un cavaller.

El cos superior recull escenes de l'Èxode. S'inicia pel registre superior lateral amb el pas del Mar Roig i continua a la façana principal amb escenes protagonitzades per Moisès que obra prodigis que mostren la protecció de Yavhé pel poble jueu. En el registre inferior es representa la batalla dels jueus contra els amalecites que conclou amb la victòria del poble escollit gràcies a l'oració de Moisès que prega amb els braços alçats, sostinguts per Aaron i Hur.

Al cos esquerre les escenes es basen en el primer i segon Llibre dels Reis i tenen com a protagonistes David i el seu fill Salomó. Al registre superior es presenta l'elecció de Salomó com a successor per part del seu pare David, la coronació de Salomó, el judici de Salomó i el somni de Salomó en què Déu li concedeix la saviesa. Al cos lateral es veu l'episodi en què Elies és endut cap al cel en un carro de foc. Al conjunt es troba un fris amb els símbols dels evangelistes Mateu, un àngel; Joan, una àguila; dos un àngels i al centre la figura de Crist en Majestat.



PORTALADA DE SAINT-PIERRE DE MOISSAC

S. XII



L'església Saint-Pierre de Moissac és un conjunt arquitectònic religiós on destaquen les seves extraordinàries escultures romàniques, situat en la comuna francesa de Moissac, dins del Camí de Santiago.

L'església Saint-Pierre d'autor desconegut va ser construïda entre 1110 i 1130, però va ser saquejada pels musulmans després de ser derrotats en la batalla de Poitiers, i incendiada l'any 1042. L'abadia i el claustre ofereixen un exemple destacable d'estil romànic i gòtic, però és el timpà de la portada sud el que constitueix la veritable obra mestra de Moissac. El timpà del qual no se sap l'autor, va ser decorat després del 1110, data en què es va acabar la construcció del claustre de l'església.

En la portalada de Saint-Pierre de Moissac, presideix el timpà un gegantesc Crist, envoltat pel Tetramorfo –àguila, Sant Joan; lleó, Sant Marc; brau, Sant Lluç; àngel, Sant Mateu - i flanquejat per dos arcàngels que porten rotllos de pregàries.

PORTALADA DE SAINT-PIERRE DE MOISSAC

El conjunt es completa amb els 24 ancians de l'Apocalipsi, situats en registres paral·lels, que omplen l'espai restant adaptant-se a la forma semicircular del timpà, en la base formen un fris continu. Les fileres d'ancians, que porten instruments musicals o copes del "ofertorio", estan separades per les ones de la mar de cristall esmentades en l'Apocalipsi i presents també en els brancals. Les rosasses de la llinda tenen esculpides rodes de foc infernal. Les figures s'adapten a les limitacions del marc arquitectònic: els membres s'estiren o deformen segons convingui, s'allarguen i estilitzen –com els arcàngels– fins a la seva pràctica deshumanització. La unitat compositiva de l'escena es construeix a partir de les mirades de tots els personatges, que convergeixen en la figura de Crist. Més enllà de l'evident subordinació del tetramorfo i arcàngels, els rostres dels ancians miren a la figura central, encara que per a veure-la els seus cossos hagin de retorçar-se en violents i forçats moviments.

Les representacions escultòriques s'estenen a la llinda, trencallums, brancals, arquivoltes... de manera que l'escultura plena tots els buits complint amb el segon gran tret de l'escultura romànica, l'horror "vacui".



En referència al material està fet de pedra amb la tècnica del tallat i és de baix relleu

Respecte al tema, el timpà representa l'Apocalipsi de Sant Joan, és a dir, la vinguda de Crist a la terra per a jutjar als vius i als morts. Els laterals de la portada reforcen el missatge a través de baixos relleus amb escenes de l'Antic i del Nou Testament i representacions al·legòriques de l'avarícia i la luxúria.

La imatge de Crist segueix els paràmetres típics del Romànic: jerarquia, frontalitat, hieratisme i simetria. La portalada no és original, ja que totes són molt semblants a la de Saint-Pierre de Moissac pel fet que segueixen una estructura similar: amb un pantocràtor, arquivoltes, llinda o el trencallums. Un dels exemples similar a la portalada de Saint-Pierre de Moissac és l'església de Saint-Juien de Jonzy.

La funció principal del timpà no era decorar sinó adoctrinar. D'una altra banda, té una finalitat religiosa.

PÒRTIC DEL MESTRE FRUCHEL

S. XII

Aquesta obra és titulada com el pòrtic del mestre Fruchel, Fruchel és un arquitecte i escultor, possiblement d'origen borgonyès, que es va desenvolupar bona part de la seva obra en Castella i Lleó. Aquest celebri artista se'l considera l'introductor de l'estil gòtic en la península Ibèrica.

El portal, que es considera un dels exemples més bells d'escultura romànica a Espanya, presenta escultures intricades d'escenes bíbliques i una varietat de criatures fantàstiques, incloent-hi grifons llops, serps i ocells. El portal també està decorat amb una sèrie d'elements arquitectònics com columnes, arcs i cornises. També és possible que el portal tingués funcions pràctiques com ara proporcionar una gran entrada a l'església o servir com a estructura defensiva.

El portal presenta intricades talles romàniques d'escenes bíbliques i criatures fantàstiques i és un dels millors exemples d'art romànic a Espanya. Aquest pòrtic té una Galeria amb columnes situada davant de la porta d'un temple o un altre edifici monumental.

L'obra és considerada un exemple significatiu de l'estil artístic i arquitectònic de la seva època, encara que els detalls precisos del que ocorre en el Pòrtic són desconeguts.



PÒRTIC DEL MESTRE FRUCHEL

El portal presenta escultures i decoracions tallades en pedra, que poden incloure motius abstractes o representacions figuratives relacionats amb la religió o la història.

No està clar quina era la funció específica del pòrtic del Mestre Fruchel, ja que no hi ha prou informació disponible per determinar-ho. En aquesta obra no se sap que la va encarregar, no obstant això sabem que fruchel ja havia fet pòrtics encarregats abans en el segle XII.

No obstant això, sense més context o informació, és difícil determinar l'objectiu específic o la importància d'aquest portal en particular.



TIMPÀ DE SANTA FE DE CONQUES

S. XII

Aquesta portalada pertany a l'església abacial de Sainte-Foy construïda al segle XI -XII i situada en la comuna francesa de Conques, en el departament de l'Avairon. Aquesta abadia va ser fundada per l'abat Dodó sota la protecció de Carlemany.

És una de les millors peces en l'arquitectura romànica sent famosa pel seu timpà i pel seu Tresor, que inclou obres d'art úniques datades en el període carolingi. L'església de Santa Fe de Conques es troba en una de les vies del Camí de Sant Jaume de l'anomenada via Podiensis (Le Puy) que va atreure nombrosos pelegrins per la relíquia de la santa.

La portalada ens mostra l'escena del Judici Final i la composició general amb relleus en la pedra, com és habitual en l'estil romànic. Es troba regida per una forta estructura geomètrica que divideix les diferents escenes. El timpà està dividit en tres franges amb inscripcions epigràfiques en llatí.



TIMPÀ DE SANTA FE DE CONQUES

En la part superior, dos àngels sostenen la creu i altres dos toquen les trompetes del dia del judici.

En el segon nivell a la seva dreta i de forma ordenada, fins i tot espaiosa, els benaurats encapçalats per la Mare de Déu i Sant Pere incloent un abat i un rei, s'observa la mà de Santa Fe intercedint. A la seva esquerra i en desordre, amb formes retorçades, desagradables i formes molt expressives els condemnats: monjos i cavallers ..., són allunyats per àngels amb llança i escut.

En el centre de l'escena es veu al Pantocràtor que abandona el llibre per a assenyalar, amb la mà enlaire, als triats de la seva dreta, mentre que amb la mà esquerra baixa de l'espectador als condemnats a anar a l'infern.

Finalment, el tercer nivell en el costat de la nostra esquerra, sota una estructura en gablet i arcs i de manera serena apareix el regne dels Cels, on Abraham rep a les ànimes dels justos acompanyats entre verges sàvies, damunt d'ell es veu com els morts ressusciten i a l'esquerra la mà Santa Fe. A la nostra dreta es representa l'Infern, on Lucifer presideix els horrors i tortures als quals són sotmesos els condemnats per les seves faltes, vicis com ara la cobdícia o avarícia.



PÒRTIC DE LA GLÒRIA

S. XII

El Pòrtic de la Glòria situat al nàrtex de l'entrada principal de la catedral de Santiago és una obra escultòrica amb molt relleu en marbre del segle XII dC (1168-1188) pertanyent a l'estil Romànic, ja avançat, i l'autor del qual és l'anomenat Maestro Mateo. La seva tècnica és la talla.



El pòrtic es divideix en tres arcs. El central és el més gran i l'únic que té timpà. Està, alhora, dividit per un mainell amb la figura de l'apòstol Santiago el Major situat sobre l'arbre de Getsè (les restes del qual es va creure reposaven a la cripta). La portalada, a nivell horitzontal presenta quatre parts ben diferenciades. A la part baixa, el registre inferior correspon a les bases de les columnes amb animals fantàstics. Sobre d'aquest, es localitza el segon nivell, ocupat per les columnes dels brancals que sostenen les escultures dels apòstols i profetes de la tercera franja. Sobre d'aquests es mostra el quart nivell, on se situen els tres arcs. Els dos arcs laterals disposen d'arquivoltes i el central una sola escena. Aquest últim conté en el centre a Crist en Majestat (Maiestas Domini) mostrant les llagues, mentre és envoltat del tetramorfos. A la seva dreta hi ha els evangelistes Mateu i Marc, mentre a la seva esquerra té a Joan i a Lluc. A la part baixa d'aquests trobem àngels amb instruments de la Passió, i a dalt d'aquests trobem benaurats.

PÒRTIC DE LA GLÒRIA

Com correspon a l'estil romànic, les característiques del Pòrtic segueixen les característiques d'aquest estil, com és l'adaptació al marc arquitectònic (aquesta llei sosté que l'escena escultòrica s'adapta sense cap inconvenient al mateix espai que l'arquitectura li ha deixat per a aquest fi, ja sigui un timpà, una arquivolta o un capitell.), l'horror vacui ("por a l'espai buit"), l'ús de la policromia, l'hierarització i el frontalisme, la jerarquitització per mida dels personatges i la temàtica religiosa, especialment, com veiem a les portades o arcs daccés.



El Pòrtic de la Glòria suposa una de les obres cimera del romànic espanyol que avança ja alguna de les característiques del gòtic següent. Tenint com a model la portada de l'Església de la Madeleine de Vézelay de la qual imita l'ús de tres arcs, el mainell i la disposició de les figures. Alhora influirà en obres posteriors com el Pòrtic del Paradís de la Catedral d'Orense.

PORTALADA DE SANT ESTEVE DEL REI CATÒLIC

S. XII

Ens trobem al segle XII a Saragossa, en ple esplendor del romànic tant arquitectònic com escultòric, l'església de Sant Esteve de Sos del rei Catòlic és un gran exemple d'harmonització entre les dues arts.

Aquesta està trasada en un arc de mig punt. Per protegir la portalada les inclemències del temps que es donen en aquesta esplanada, es construeix al segle XVI un atri davant de la portada, d'arc gòtic decorat amb creueria.

Podem veure que al centre de la portada, el timpà conté una escena de Crist beneint i sostenint el Llibre de la Vida obert elevat amb la mà esquerra, emmarcat en mandorla. Envoltant el Senyor, els tetramorfs que són els símbols dels quatre evangelistes tornats a la versió divina, l'àliga de Sant Joan, l'àngel de Sant Mateu, el bou de Sant Lluc i el lleó de Sant Marc; completen l'escena que es diu quatre àngels i dos orants.



PORTALADA DE SANT ESTEVE DEL REI CATÒLIC

Per sobre del timpà s'alcen tres arquivoltes decorades amb motius de les escriptures i d'animals i altres éssers fabulosos, com ara una representació de les coses creades per Déu. A les canonades de les arquivoltes, decoració de cossos geomètrics. Les arquivoltes baixen en capitells amb decoració vegetal molt elaborada. Les columnes subjacents, tres a cada costat, són columnes-estàtua, de tècnica escultòrica relacionada amb obres del nord de França, concretament de Chartres i la Borgonya. Entre columna i columna, a les arestes dels ressaltos, en grups de tres figures superposades d'entre les quals es poden distingir diversos personatges femenins, artesans, Sant Miquel lluitant amb el dimoni i un Sant Jordi avançant cap a un suposat drac. En altres relleus recol·locats es reconeixen altres escenes.



Les estàtues columnàries del esquerra, podem trobar a Sant Llorenç o Sant Vicenç, un altre mostra un bisbe barbat, on s'ha apuntat la possibilitat que representi el bisbe-infante García, germà de Sancho Ramírez, que el mes de juliol de 1086 morís a Anzánigo i fossin dipositats les seves restes a la cripta d'aquesta església; uns altres pensen que representa el bisbe compostel·là Diego Peláez, acollit pel rei a Aragó en ser bandejat de Castella per Alfonso VI. La última estatua que hi apareix representa Sant Joan l'Evangelista, que porta uns evangelis.

A l'altra banda, al costat dret podem trobar el Rei David sobre l'instrument musical que està tocant, una fídula. També es poden veure ceretes influències orientals s'adverteixen a la figura del rei David, la túnica del qual s'obre per sobre dels genolls, deixant veure unes cames nues i creuades, i que troba la seva rèplica en alguns àngels de capitells de l'interior de l'església. Un altre estatua que hi apareix és una figura femenina que podria representar la reina de Navarra, Estefania, per últim també apareix el monjo Pelayo amb barba i vestit curt.

PORTALADA DE SANTA MARIA LA REAL DE SANGÜESA

S.XII-XIV

Una de les millors portalades romàniques és la de l'església de Santa María La Real de Sangüesa situada a Navarra. La present església amb tres naus, va ser realitzada entre els segles XII-XIV i també van intervenir a la seva realització dos mestres reconeguts anomenats: Sant Joan de la Peña que va treballar la part superior i Leodegarius al qual se li va ordenar fer l'altra part, és a dir la inferior.

A part d'això es va fer famosa gràcies a la seva portalada la qual es troba al voltant de la porta. A més a més, té un estil romànic-gòtic, ja que està en transició del romànic al gòtic.

Com es pot observar, el timpà té 3 nivells. Per a començar amb la seva part inferior, la componen cinc arquivoltes esglaonades, que contenen 84 figures i que formen un arc apuntat que envolten el timpà i la llinda i que descansen en tres columnes per cada costat amb figures.

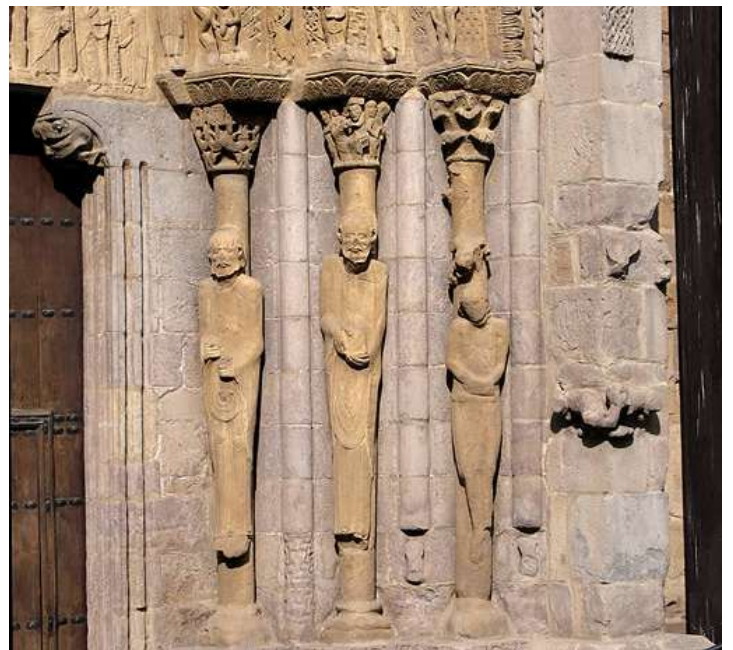


PORTALADA DE SANTA MARIA LA REAL DE SANGÜESA

Al centre dels dos nivells superiors es pot contemplar com apareix la Maiestas Domini de manera sedent envoltada dels 4 animals tetramorfs, és a dir el lleó que el representava Sant Marc, el brau representat per Sant Lluç, l'àliga per Sant Joan i finalment l'home representat per Mateu. A més d'això, la Maiestas Domini, estava flanquejat per quatre personatges vestits amb túnica que fan sonar les trompetes del Judici Final, els quals per causa de la forma apuntada del timpà estan decreixent sent l'últim una figura d'un nen.



Pel fet que es representa el Judici Final, es troba a Crist jutjant als homes davant la presència dels Apòstols i la Verge com a intercessora, San Miguel pesant les ànimes, salvats i condemnats i màscares de l'infern. A l'esquerra, es poden trobar set i vuit personatges també amb túnica i aspecte serè. En canvi, a la dreta en el nivell superior, es poden presenciar vuit personatges nus també decreixents i estrets, els quals els més petits es dirigeixen al Creador.



Finalment, parlant de les columnes començant per l'esquerra, es poden observar a Maria Magdalena, la Mare de Déu, i Maria mare de Santiago i Joan. Per l'altra part a la dreta, s'hi poden veure els apòstols Sant Pere, Sant Pau i Judes penjat. A més a més, els capitells representen diversos passatges de la Bíblia.

PORTALADA DE SANTO DOMINGO DE SORIA

S.XII

L'església de Sant Domingo es troba a la província Soria, a la comunitat autònoma de Castella i Lleó. Es va construir al segle XII tot i que va tenir varies reformes anys després. Esta formada per diverses parts, concretament està dividida en tres: la torre, la fachada i la portada i la que més destaca és sense dubte la seva portada.

La portada té quatre arquivoltes de dovelles llaurades que coronen el seu frontó, en el qual destaca el pantocràtor en la seva oval màndorla i els quatre evangelistes, a més de José i Maria, completant l'escena. El Pare té a Crist assegut sobre ell, en comptes de la Verge. Els arcs estan sobre artístics capitells suportats per columnes adossades que, al seu torn, se suporten en una mena de banc. En els capitells es representen escenes de l'Antic Testament, des de la gènesi de la Terra i els astres que poblen l'univers, fins a la creació d'Adam d'una escultura de fang i la d'Eva d'una costella.



En el timpà apareix representat Déu Pare beneïnt amb el Nen Jesús en braços dins d'una màndorla i sobre ells es troba el colom de l'esperit sant i al voltant quatre àngels que porten els símbols dels evangelistes. En els extrems es troba la Mare de Déu i possiblement l'altra representació es tracta de San José. La portada, una de les més excel·lents del Romànic peninsular i es troba sobre el pla de la façana. El timpà està dividit en quatre nivells, on es troben diverses formes i figures. Al primer nivell, trobem una serie de 24 ancians, que representen els músics de l'apocalipsi. Al segon nivell, es pot observar escultures que representen el acte de la Matança dels Innocents.

PORTALADA DE SANTO DOMINGO DE SORIA

Al tercer nivell es pot trobar diferents escenes representades amb la vida de la Verge i el naixement i infància de Jesús . Finalment, a l'últim nivell del timpà, es troben escenes on es representa la passió, mort i la resurrecció de Crist. Columnes acordillades sustenten aquestes arquivoltes que reposen en capitells de la mateixa admirable factura.





PINTURA ROMÂNICA

ABSIS DE SANT CLIMENT DE TAÜLL

S.XII

El pantocràtor de l'absis de Sant Climent de Taüll és una pintura romànica pertanyent al conjunt de la decoració mural de l'església homònima a la Vall de Boí, on es troba la concentració més gran d'art romànic de tota Europa. A més, la seva decoració es va dur a terme seguint una tècnica molt habitual en la pintura mural catalana de l'època, el fresc sec, amb la qual era possible superposar diferents capes de pintura.



L'autor d'aquesta obra és el Mestre de Taüll que és considerat com el més gran dels pintors murals del segle XII a Catalunya. Per motius de conservació, entre l'any 1919 i 1923 les pintures murals de l'absis central i dels dos arcs precedents de Sant Climent de Taüll, van ser traslladades al Museu Municipal de Belles arts de Barcelona amb seu al parc de la Ciutadella. Posteriorment, es van traslladar al Museu Nacional d'Art de Catalunya on avui dia segueix allà conservat i es pot anar a visitar-lo, ja que està exposat. En aquesta obra, els colors que predominen en la pintura són el blau, el groc i el vermell. L'autor destaca la fermesa en el dibuix i la gran capacitat per a compondre i geomatitzar les formes.

ABSIS DE SANT CLIMENT DE TAÜLL

En la present pintura també ressalta molt la simetria, fet que seria tot exacte si no estigués la mà del Pantocràtor aixecada. Aquesta mà dreta significa la benedicció, en canvi, a la mà esquerra, es pot observar com porta el llibre de la Bíblia que destaca la inscripció en llatí EGO SUM LUX MUNDI que vol dir "jo soc la llum del món." A més a més, l'obra representa diverses narracions bíbliques l'Apocalipsi, el Llibre d'Isaïes i el Llibre d'Ezequiel i culmina amb el Judici Final. Es mostra Déu des de la perspectiva més sobrenatural de la visió apocalíptica, atès que apareix amb tot el seu poder i tota la seva glòria per jutjar la humanitat. Per aquesta raó, Déu és presentat amb totes les característiques que l'identifiquen com l'ésser suprem.

El personatge principal és el Pantocràtor, ja que destaca ocupant molt espai i està situat en el centre de l'absis envoltat per la màndorla ametllada. La túnica i el cos estan perfectament perfilats, la qual cosa evidencia que el pintor dominava perfectament la tècnica. A més d'això la Maiestas Domini, està assegurada sobre l'arc del cel, amb les lletres gregues alfa i omega als costats, com a mostra que Déu és el principi i el final de tot. En els costats trobem àngels, serafins i els Tetramorfs que representa els quatre evangelistes: Mateu, representant a l'home, en Marc representant el Lleó, el Lluç el brau i per últim representant l'àguila, en Joan.

Per acabar, en els peus del pantocràtor, és a dir a la part inferior de l'absis, es pot veure una franja amb els noms dels sants representats.



FRONTAL DE DURRO

S.XII



El frontal de Durro ocupa un lloc important en l'art romànic català. Aquesta pintura, que presenta un tema religiós, va ser trobada a l'ermita de Sant Quirze de Durro (Alta Ribagorça, Catalunya), tot i que actualment es conserva en el Museu Nacional d'art de Catalunya, Barcelona. Com és habitual en aquesta època, el seu autor és desconegut, malgrat que es coneix que va ser realitzada en el segle XII. La pintura va ser feta amb la tècnica del tremp sobre la taula i presenta unes mides són de 98 x 129,3 x 6,5 cm.

FRONTAL DE DURRO

Com és característic en aquesta època, la pintura no té perspectiva, sinó que disposa de fons llisos amb una llum general, on juguen amb colors freds i càlids ja mostrats (com si fos una paleta) entorn de la màndorla. Predomina la línia recta a la corba a part de tenir un predomini del dibuix sobre la taca. Les escenes estan delimitades per una sanefa decorada amb motius vegetals i geomètrics. També utilitza sempre els mateixos colors (vermell, blau, groc i verd). Les figures no presenten cap símptoma de realisme en els cossos per allunyar l'espectador de l'atracció física i sexual. És per aquest motiu que les figures són desproporcionades, i no mostren cap mena d'expressió en els seus rostres, tot i que l'artista aconsegueix transmetre tota una manera de pensar i sentir basada en la por i la crueltat, mitjançant la representació de tortures.



En el mig de les quatre vinyetes hi ha Santa Julita i Sant Quirze dins d'una màndorla i amb aurèoles al cap, encara que pot semblar que són la verge Maria amb el seu fill Jesús. L'escena que es troba a l'esquerra superior narra quan tallen per la meitat a Santa Julita, la que es troba a la dreta es pot veure com claven claus al cap dels sants, en la part inferior a l'esquerra es veu als sants en un calder i el del costat dret es poden observar com utilitzen unes espases per malferir als sants.

FRONTAL D'ALTAR D'ESQUIUS

S.XII



El frontal d'altar d'Esquiús és una obra d'art romànic pintat en el segon quart del segle XII. Aquest, procedeix de l'església del castell de Santa Maria de Besora però, actualment es conserva al Museu Nacional d'Art de Catalunya. Aquesta peça està pintada al tremp, que és una tècnica pictòrica en què s'utilitza com a dissolvent el pigment de l'aigua i com a aglutinant l'ou, el greix animal, la glicerina o altres matèries orgàniques. Aquesta tècnica és molt habitual a la pintura medieval.

FRONTAL D'ALTAR D'ESQUIUS

D'aquest frontal, se'n desconeix el seu autor, tot i que hi ha evidències que va ser pintat en un monestir amb un escriptori important. Un dels indicadors que recolzen aquesta teoria és l'ús generós de pigments costosos com el lapislàtzuli, l'orpiment o el cinabri. Com la resta de frontals d'altars, la seva funció era la de fer de pantalla davantera a la taula de l'altar major, amb la intenció de decorar un espai que es quedaria buit.



L'obra presenta una iconografia molt tradicional ja que representa a la part central a Crist en Majestat (Maiestas domini) envoltat per una mandorla. Immediats a la imatge de Crist apareixen, al voltant de la mandorla, es troba els tetramorfs, és a dir, la representació figurada dels quatre evangelistes. Sant Mateu, a la cantonada superior esquerra, es mostra com un àngel; Sant Marc, a baix a l'esquerra, està representat com un lleó; el símbol de Sant Lluc, a baix a la dreta, és un bou; i Sant Joan, al cantó superior dret, apareix com una àliga. Finalment, als compartiments laterals, i situats als extrems, apareixen quatre sèries de tres apòstols cada un, tots ells representats dempeus i situats en el mateix pla. Majoritàriament, en les 4 escenes laterals es presenta un fons llis, format per tres franges de colors: vermell, groc i blau.

FRONTAL DE LA SEU D'URGELL

S.XII

El Frontal de la Seu d'Urgell o dels Apòstols és d'autoria desconeguda. Aquesta peça és un frontal d'altar d'estil romànic exposat actualment al Museu Nacional d'Art de Catalunya. És una de les obres mestres de la col·lecció de pintura sobre taula del MNAC. Aquest frontal pertany al segon quart del segle XII i prové d'una parròquia del bisbat de la Seu d'Urgell i va ser adquirit el 1905. Aquesta obra és probablement un dels frontals romànics més antics.

L'obra va ser realitzada amb la tècnica del tremp d'ou sobre fusta de pi i és una de les representacions més característiques del romànic català, degut als principals components estilístics del període, com són la simetria bilateral, la inexistència d'un fons, la perspectiva jeràrquica i la geometrització antinaturalista de les formes, com es pot observar als plecs de les robes.



FRONTAL DE LA SEU D'URGELL

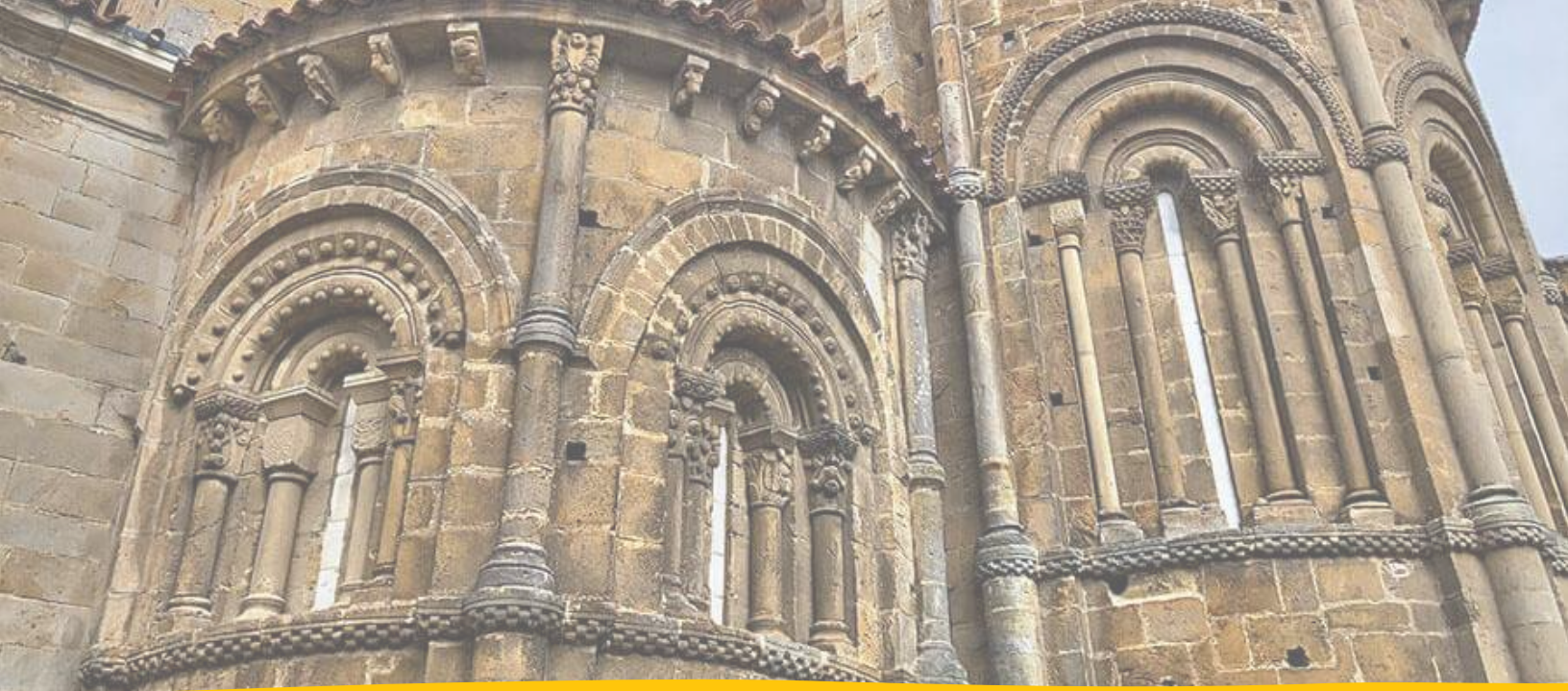
La composició és rigorosament geomètrica i simètrica, es pot veure en la superfície de la taula, que està dividida en tres carrers verticals de la mateixa amplada. Al centre de l'obra es pot veure la Maiestas Domini, d'una mida més gran que la resta de figures de la composició. Aquesta representa la manifestació de Déu Totpoderós, senyor de l'Univers. La doble màndorla que envolta el Crist és tradicional carolíngia. El cercle superior representa el Cel, i el cercle inferior, on es recolzen els peus de la figura, el planeta Terra. Amb la mà esquerra sosté el Llibre de la Vida, tancat amb set segells, i amb la mà dreta beneeix a l'observador de l'obra. En els laterals de l'obra podem veure dos grups de sis apòstols, disposats en forma piramidal. Les mirades d'aquests es dirigeixen cap a Déu. Tots porten algun tipus de llibre o rotlles i Sant Pere mostra la seva clau característica, així com Sant Pau, a l'altre lateral, mostra la seva calvície.

També podem veure com hi predomina clarament la línia sobre el color. La línia és gruixuda, marcant nítidament perfils i trets, però no gaire detallista, tal com es pot observar en el tractament a través de línies paral·leles dels draps. Pel que fa al color és força saturat per ser fresc, amb un joc que simetries entre càlids i freds que es van alternant per no trencar el caràcter estàtic de tota la composició. És pla i amb una reduïda gamma cromàtica.

La llum com a element pictòric és completament inexistent, i només podem analitzar alguns intents de clarobscur en la repetició de les línies en els plecs dels draps. L'espai també és inexistent, creant-nos un fons pla, allunyat per complet de la nostra percepció habitual de la realitat. La falta de perspectiva fa que els peus dels apòstols es converteixin en dansaires, sense suport real, generant-se a més un esglaonament de plans en altura típic de l'època.



Després de l'anàlisi de l'obra, es pot constatar que el frontal d'altar de la Seu d'Urgell segueix el patró característic d'aquest tipus de peça d'època romànica.



EDICIÓ A CÀRREC DE:

:

**M. A.
S. B.
E. D.
Y. D.
P. F.
L. F.**



**S. LL.
L. Q.
E. S.
J. S.
I. V.
A. V.**

4t d'ESO

ESCOLA ANSELM CLAVÉ

Mollet del Vallès



MAIG DE 2023